

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ

Інноваційність як головна характеристика ефективності реформ в умовах трансформації економічних систем набуває особливої актуальності в періоди наростання, як кількості, так масштабності викликів сьогодення – війни на території України. Нинішні кризи змінюють середовище ведення підприємництва, посилюючи ціннісні чинники конкурентоспроможності та змінюючи стратегію ведення бізнесу. Пошук прогресивних шляхів здійснення підприємницької діяльності знаходиться в частині підвищення інтелектомісткості бізнесу, що дозволить виявляти джерела генерування інтелектуальної доданої вартості, формуючи високорентабельні резерви економічного зростання та гармонійного розвитку підприємств. Досягнення цих вимог можна забезпечити лише на основі активізації розвитку інноваційного підприємництва, що забезпечить появу інноваційних суб'єктів господарювання, які є каталізатором економічного зростання та конкурентоспроможності на мікрорівні.

Інноваційна активність промислових підприємств України протягом останніх десяти років продовжувала залишатися нестабільною, з 2016 р. – постійно знижуватися, а останню половину 2022 року зазнає катастрофічно негативних тенденцій. Відтак, змушені констатувати, що в Україні сформувався негативний тренд в динаміці інноваційно-активних промислових підприємств, який значно посилюється з початком війни, що безумовно спричинятиме загострення проблеми інноваційності суб'єктів господарювання. При цьому темпи зростання інноваційної активності промислових підприємств України протягом 2010–2022 рр. продовжували залишатися негативними, а окремі зростання – були незначними на фоні

зниження в попередній період. Занепокоєння викликає той факт, що у 2021 р. показник частки інноваційно-активних промислових підприємств України досягнув мінімального значення, а у 2022 р. – цілком логічним є очікування погіршення ситуації в цій сфері діяльності, що додатково підтверджує наявність проблем.

Негативний тренд в інноваційній активності промислових підприємств утримується на фоні нестабільної динаміки частки промислових підприємств, що впроваджували інновації [2]. Негативні тенденції в інноваційній активності українських підприємств призводять до зниження питомої ваги реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової. Проведений аналіз підтверджує, що частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової за період 2000-2021 рр. скоротилася майже у 5 разів, [2; 3; 4]. Беручи до уваги загострення стан війни в Україні можемо передбачити, що у 2022 р. усі показники інноваційної активності суб'єктів господарювання очікувано досягатимуть свого мінімального значення.

Вже сьогодні український бізнес змушений реагувати на сучасні виклики масовими релокаціями, які, на жаль, відбуваються і закордон. Згідно результатів дослідження польського агентства зайнятості «GremiPersonal» на початок 2022 р. частка таких осіб зросла на третину в порівнянні з попереднім роком, де цей показник сягав до 80 % українських мігрантів [1]. Відтак, серед перспективних видів підприємництва у Польщі за дослідження агентства з працевлаштування «EWL» є роздрібна торгівля, сектор споживчих послуг, будівельні послуги, готельно-ресторанний бізнес, транспорт і логістика, сфера розваг [1]. Аналітичні оцінки ZUS підтверджують стрімке зростання зацікавленості українців у відкритті власного бізнесу [1].

Підсумовуючи зазначимо, що проведене дослідження є спробою обґрунтувати необхідність удосконалення державної регуляторної політики

зادля недопущення масового закриття суб'єктів підприємництва в умовах воєнного стану в Україні.

Інноваційне підприємництво є прогресивною формою організації бізнесу. Нестабільність тенденцій динаміки інноваційно-активних промислових підприємств України свідчить про наявність низки проблем, які можна конструктивно вирішити на основі удосконалення державної регуляторної політики. Встановлено усталення негативного тренду в динаміці інноваційно-активних підприємств та реалізованої інноваційної продукції, що підтверджує необхідність посилення інтелектуальної складової в підприємницькій діяльності. Зацікавленість управлінням розвитком інноваційного підприємництва, яке мимоволі стимулює процеси пошуку шляхів подолання кризових явищ і підвищення інноваційності дозволяє виявляти «інтелектомістки» резерви забезпечення економічного зростання. Публікація є додатковим свідченням необхідності пошуку нових каталізаторів поживлення інноваційної активності підприємств в Україні, які в умовах економіки знань повинні бути наукоємними.

Список використаних джерел

1. Желіховський С. Бізнес-міграція. Українці масово стають польськими підприємцями. URL: https://lb.ua/world/2021/04/01/481246_biznesmigratsiya_ukraintsi_masovo.html (дата звернення: 15.05.2022 р.).
2. Наука та інновації. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm (дата звернення: 05.05.2021).
3. Наукова та інноваційна діяльність України. Статистичний збірник (архів). URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm (дата звернення: 06.05.2021 р.).
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 06.05.2021 р.).